

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Психолого-педагогічний факультет
Кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри _____

Реєстраційний № _____
« ____ » _____ 2025

**ТАКТИКА ТА ЗАСОБИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ФАХІВЦЯ
СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В МІЖНАРОДНИХ ПРОЄКТАХ**

кваліфікаційна робота студентки
групи СП-21
ступінь вищої освіти бакалавр
спеціальності 231 Соціальна робота
освітньо-професійна програма
«Соціальна робота»
Анісімової Ілони Євгенівни

Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри соціальної
педагогіки і соціальної роботи
Размолодчикова Іванна Вікторівна

Оцінка: Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Члени комісії: _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Анісімова Ілона Євгенівна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомлена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

(дата)

(підпис)

Роботу виконано на кафедрі соціальної педагогіки і соціальної роботи Криворізького державного педагогічного університету, Міністерство освіти і науки України.

Захист кваліфікаційної (бакалаврської) роботи відбудеться «17» червня 2025 року о 9.00 годині на засіданні екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійна програма «Соціальна робота», спеціалізація «Соціальна педагогіка».

Адреса: Навчальний корпус № 4 Криворізького державного педагогічного університету, Дніпропетровська обл., м. Кривий Ріг, вул. Героїв АТО, 79 а.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Криворізького державного педагогічного університету Размолодчикова Іванна Вікторівна.

Рецензент: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Василюк Тамара Григорівна

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. У роботі вказано наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, зазначено експериментальну базу, особистий внесок і результати апробації кваліфікаційного дослідження.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело _____ (Анісімова І.)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В МІЖНАРОДНИХ ПРОЄКТАХ.....	8
1.1. Сутність та особливості міжнародних проєктів у соціальній сфері.....	8
1.2. Роль фахівця соціальної сфери в реалізації міжнародних проєктів.....	14
1.3. Нормативно-правова база міжнародної проєктної діяльності в соціальній сфері.....	18
Висновки до розділу 1.....	22
РОЗДІЛ 2. ТАКТИКИ ТА ЗАСОБИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В МІЖНАРОДНИХ ПРОЄКТАХ.....	24
2.1. Аналіз сучасних тактик організації роботи в міжнародних соціальних проєктах.....	24
2.2. Робота фахівця соціальної сфери в міжнародному проєкті: класифікація та стандартизація.....	26
2.3. Міжкультурна комунікація та її роль в організації роботи фахівця соціальної сфери	30
2.4. Виклики та шляхи їх подолання в організації роботи фахівця соціальної сфери в міжнародних проєктах.....	34
Висновки до розділу 2.....	38
ВИСНОВКИ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	41

ВСТУП

Актуальність проблеми. Сучасний глобалізований світ вирізняється впровадженням великої кількості міжнародних проєктів, які заходять у майже всі країни світу і відіграють надзвичайно важливу роль у вирішенні соціальних проблем кожної країни та розвитку її соціальної сфери.

Ці проєкти запроваджуються з метою подолання бідності, покращення якості освіти, охорони здоров'я, захисту прав людини та вирішення інших нагальних соціальних питань, які виходять за межі окремих держав.

У даному контексті роль фахівців соціальної сфери стає особливо значущою, оскільки саме вони є ключовими виконавцями та організаторами таких проєктів.

Актуальність дослідження тактик та засобів організації роботи фахівця соціальної сфери в міжнародних проєктах зумовлена декількома факторами. Перший – це постійно зростаюча кількість та масштаби міжнародних соціальних проєктів, які вимагають від фахівців сучасних та нових компетенцій та навичок. Другий – це специфіка міжнародного середовища, яке характеризується міжкультурним різноманіттям, дієвими правовими системами та соціальними нормами, які створюють додаткові виклики для організації роботи фахівця соціальної сфери. І, врешті, третє – це необхідність підвищення ефективності та результативності міжнародних проєктів у соціальній сфері, що безпосередньо залежить від якості організації роботи залучених фахівців.

Аналіз досліджень і публікацій з даної тематики свідчить про те, що питання міжнародної проєктної діяльності в соціальній сфері присвячено увагу значної кількості учених як теоретиків, так і практиків. Зокрема, теоретичними аспектами міжнародних соціальних проєктів опікуються дослідники Дж. Мідглі, Л. Хілл, М. Пейн. Компетенції та компетентності фахівців соціальної сфери у міжнародному контексті розглядають М. Грей, Н. Лайон, С. Вебб. Організаційними аспектами роботи в міжнародних проєктах присвячено роботи П. Друкера, Р. Юнга, К. Допплера.

Незважаючи на наявність значної кількості досліджень з проблеми застосування тактик та засобів організації роботи фахівця соціальної сфери саме в контексті міжнародних проєктів залишається недостатньо вивченим і потребує подальшого дослідження. Тому нами обрано тему дослідження: «Тактика та засоби організації роботи фахівця соціальної сфери в міжнародних проєктах».

Мета дослідження – проаналізувати тактики та засоби роботи фахівця соціальної сфери в міжнародних проєктах.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз особливостей соціальних проєктів у соціальній сфері.
2. Визначити компетенції та навички фахівця соціальної сфери, необхідні для роботи в міжнародних проєктах.
3. Дослідити тактики організації роботи в міжнародних проєктах.
4. Вивчити ефективні засоби та інструменти для організації роботи фахівця соціальної сфери в міжнародних проєктах.

Об'єктом дослідження є процес організації роботи фахівців соціальної сфери в міжнародних проєктах.

Предметом дослідження виступають тактики та засоби організації роботи фахівця соціальної сфери в міжнародних проєктах.

Методи дослідження: *теоретичні:* вивчення спеціальної літератури, аналіз та синтез; систематизація результатів дослідження; *статистичні:* якісна обробка даних, опрацювання результатів дослідження.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження представлено в збірнику Сучасна освіта в реаліях та перспективах: соціально-педагогічний аспект : матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції з нагоди 95-річниці Криворізького державного педагогічного університету (02 травня 2025 року, м. Кривий Ріг). Кривий Ріг: КДПУ, 2025. 167 с., тезами «Сутність та особливості міжнародних проєктів у соціальній сфері»

Практична значущість роботи полягає в можливості її використання задля вдосконалення підготовки висококваліфікованих фахівців соціономічної сфери в роботі міжнародних проєктів, а також з метою оптимізації процесів організації та якісної їх реалізації.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, семи підрозділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (35 позицій).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В МІЖНАРОДНИХ ПРОЄКТАХ

1.1. Сутність та особливості міжнародних проєктів у соціальній сфері

Розвиток сучасного суспільства не можливий без міжкультурної комунікації та участі молоді в міжнародних проєктах. Засобом партнерських взаємозв'язків сучасний фахівець соціономічної сфери може налагодити партнерські взаємовідносини із фахівцями з усього світу.

Задля інтеграції в європейський освітній простір сучасний соціальний педагог має змогу і можливості брати участь у міжнародних проєктах. Це дозволяє розвиватися йому як фахівцеві, здобувати безцінний професійний досвід.

Участь у міжнародній співпраці дозволяє майбутнім фахівцям соціально-педагогічної сфери запроваджувати новітні методи надання соціальної допомоги, розширювати та впроваджувати інформаційні технології, формувати професійні компетентності майбутнього фахівця. Практична та пошукова діяльність у проєкті розширює світогляд, дозволяє долучитися до пошуку нових методів та прийомів соціально-педагогічної діяльності.

Вважаємо за потрібне докладніше зупинитися на дефініціях «метод», «прийом», «соціально-педагогічна діяльність».

Філософський словник дає таке визначення: «Метод – це спосіб, за допомогою якого можливо здійснити будь яку діяльність» [35, с. 346].

Український педагогічний словник за загальною редакцією С.У. Гончаренка дає таке визначення дефініції «метод»: «Метод (грец. — шлях дослідження чи пізнання) – спосіб організації практичного й теоретичного освоєння дійсності, зумовлений закономірностями розглядуваного об'єкта» [6, с. 366].

Соціальна робота використовує поняття «метод» як спосіб діяльності фахівців, пов'язаних спільною діяльністю, спрямованою на досягнення визначених цілей.

Стосовно дефініції «прийом», то Великий тлумачний словник сучасної української мови трактує його як: «Прийом – це спосіб виконання або здійснення чого небудь» [5, с. 1117].

В Енциклопедії для фахівців соціальної сфери О. Безпалько дає таке визначення поняттю «соціально-педагогічна діяльність»: «Соціально-педагогічна діяльність – різновид професійної діяльності, яка спрямована на реалізацію завдань соціального виховання, створення сприятливих умов соціалізації, всебічного розвитку особистості, задоволення її соціокультурних потреб або відновлення соціально схвалених способів життєдіяльності» [8, с. 185].

Соціальна педагогіка тісно пов'язана із соціальною роботою. Педагог – це той самий соціальний працівник. Соціальні працівники повинні мати соціально-педагогічну підготовку.

Понятійно-термінологічний словник з соціальної роботи дає таке визначення: «*Соціальна педагогіка* – це самостійний розділ педагогіки зі своїми особливими методами соціальної виховної і освітньої діяльності. Методи соціальної педагогіки спрямовані на особистість, її самовдосконалення, самовиховання, самоорганізацію, самоствердження» [29, с. 87].

У цьому ж джерелі читаємо: «*Соціальна робота* – професійна або волонтерська діяльність, спрямована на гарантовану підтримку і надання соціальних послуг будь-якій людині. У широкому розумінні слова соціальна робота – це діяльність соціальних служб (державний, приватних); у вузькому – вплив спеціалістів із соціальної роботи на особистість з метою надання допомоги у самовиявленні» [29, с. 87].

Міжнародні проекти ставлять за мету:

сформувати здатність особистості самостійно вирішувати складні життєві задачі;

- створити сприятливі соціальні умови для соціалізації особистості;
- допомагати у самореалізації кожній особистості;
- активізувати потенціал кожної особистості тощо.

В результаті впровадження, будь якого, міжнародного соціального проєкту виступають нові обґрунтовано-виважені пропозиції, за допомогою яких планується впровадження та втілення якісно нових соціальних явищ.

У науковій літературі знаходимо визначення: «Соціальний проєкт – сконструйоване соціальне нововведення, метою якого є створення, модернізація чи підтримка в середовищі матеріальної або духовної цінності, яка має просторово-часові та ресурсні обмеження і вплив якої на людей визнається позитивним за своїм соціальним значенням» [9].

Запровадження міжнародних проєктів неможливе без дотримання певних принципів, які ми подаємо на рисунку 1.

Рис. 1. Принципи запровадження міжнародних проєктів

Варто наголосити, що всі принципи взаємопов'язані між собою і логічно доповнюють один одного. Всі вони відповідають адекватній постановці завдань проєкту та враховують соціальні ресурси.

Участь у міжнародних проєктах відбувається за певними напрямками:

Рис. 2. Напрями міжнародних проєктів

Під час цього напрямку налагоджуються безпосередні контакти, зав'язуються партнерські відносини, укріплюються зв'язки. Саме безпосередня участь фахівців соціальної сфери дозволяє підвищувати їх професійну кваліфікацію у процесі відвідування курсів та спеціальних семінарів.

Слугуючи впливовим інструментом у вирішенні надзвичайно важливих завдань, міжнародні проєкти, в умовах глобалізації суспільства, набувають

особливо дієвого статусу, адже за їх допомогою у суспільстві вирішується велика кількість соціально значущих проблем.

Соціально-педагогічна сфера використовує міжнародні проекти комплексно. Варто зазначити, що це взаємопов'язані заходи, які фахівець спрямовує задля досягнення соціально-значущих цілей у визначений проміжок часу, залучаючи міжнародні ресурси та партнерів. Відповідно, міжнародний проект характеризує чітка спрямованість для розв'язання соціальних проблем суспільства, що мають характер транснаціональності та не можуть бути виконаними без міжнародної експертизи та підтримки.

Варто наголосити, що міжнародні проекти в соціальній сфері вирізняються багатосуб'єктністю. А це означає, що їх характерною особливістю є те, що дана діяльність неможлива без залучення в проект великої кількості стейкхолдерів, міжнародних партнерів та організацій, як урядових, так і не урядових, благодійних фондів тощо.

У підручнику «Управління проектами», читаємо: «Важливою характеристикою є комплексний характер цілей – спрямованість на досягнення як соціального ефекту, так і забезпечення сталого розвитку громади» [18, с.3].

Також, на нашу думку, надзвичайно актуальним і важливим є те, що міжнародні соціальні проекти в основному, досить часто поєднують кілька напрямків впливу:

- соціальний;
- екологічний;
- економічний.

Використовуючи інноваційні підходи, які проявляються у впровадженні передових технологій і міжнародних практик у сфері соціальної роботи.

Впровадження міжнародного співробітництва дозволяє використовувати й застосовувати найкращий передовий світовий досвід задля вирішення соціальних проблем певного суспільства.

В свою чергу Л. Батенко авторитетно зазначає, що «Міжкультурна взаємодія вимагає врахування культурних особливостей різних країн та адаптації проєктних рішень до локального контексту. Це потребує особливої уваги до культурної чутливості та компетентності [1].

Залучення міжнародних донорів задля фінансування міжнародних проєктів, це ще один серйозний напрям роботи, який вимагає окремого дослідження. Система фінансування міжнародних проєктів складна, бо вона фінансується донорами, грантам, різними джерелами. Тому, важливим є дотримання прозорості у фінансовій звітності з дотриманням усіх стандартних процедур.

У процесі запровадження міжнародних проєктів та протягом усієї їх роботи здійснюється міжнародна експертиза, яка застосовує послуги міжнародних експертів задля моніторингу оцінки роботи проєкту. Така експертиза дозволяє бенефіціарам забезпечити об'єктивність міжнародних стандартів якості.

В. Рач з однодумцями зазначають, що: «Важливим аспектом міжнародних проєктів у соціальній сфері є їх спрямованість на досягнення цілей сталого розвитку ООН. Це забезпечує їх узгодженість із глобальними пріоритетами розвитку та забезпечує їх значущість у міжнародному контексті» [28].

Якщо зосередити увагу на участі майбутніх соціальних педагогів у міжнародних проєктах – то ми можемо сміливо стверджувати, що це безцінний досвід, який дозволяє значно розширити майбутнім фахівцям великий арсенал методів соціально-педагогічної роботи, через включення та вивчення закордонного досвіду, залучення розробки інноваційних підходів, тісної співпраці з міжнародними партнерами, можливість запровадження новітніх технологій соціально-педагогічної діяльності та соціальної роботи.

Безпосередня участь студентів (майбутніх фахівців соціономічної сфери) в міжнародних проєктах є важливим етапом їх професійного становлення, оскільки напряду впливає на розвиток професійних

компетентностей майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери. Ця міжкультурна комунікація сприяє налагодженню міжкультурному співробітництву, а відтак, дозволяє здобувати передовий досвід, та ефективно діяти задля реалізації завдань та мети проєкту.

Також, досить важливим, на нашу думку, є те, що у процесі роботи в проєктах майбутні фахівці здобувають досвід та мають можливість формувати інноваційне мислення, яке дозволить впроваджувати найкращі закордонні практики та в майбутньому адаптувати їх до умов середовища, в якому доведеться працювати. Розвиток комунікативних навичок, уміння будувати ефективну взаємодію з бенефіціарами та представниками різних соціальних груп позитивно впливатиме на успішну професійну діяльність в майбутньому.

Можливість роботи в міжнародних проєктах сприяє розвитку методологічної бази майбутніх фахівців соціономічної сфери.

Отже, можливість майбутніх фахівців соціономічної сфери долучитися до міжнародних проєктів дозволить:

- підвищити їх фаховий рівень;
- створити інформаційну мережу задля обміну корисною професійною інформацією;
- на практичному рівні оволодіти новими компетентностями, необхідними для роботи в проєктах;
- забезпечить конкурентоспроможність у світовому та європейському просторах.

1.2. Роль фахівця соціальної сфери в реалізації міжнародних проєктів

Сучасність диктує нам свої умови існування. В країні точиться кровопролитна війна. З метою допомогти тим, хто найбільше потерпає від воєнних дій в країну заходить значна кількість міжнародних проєктів, і однією

з головних умов участі у них є кваліфікованість персоналу. Відтак, роль фахівця соціальної сфери в реалізації міжнародних проєктів зростає.

Перш ніж перейти до висвітлення даного питання, спробуємо розібратися в основних дефініціях зазначених у п. 1.2.

Отже, дефініція «роль» розкриває декілька значень: «1. Роль у мистецтві – образ, втілюваний актором театру або кіно; 2. Соціальна роль – форма соціальної поведінки людини, категорія соціальної психології та соціології. 3. Гендерна роль – один з видів соціальних ролей, що характеризує поведінку чоловіків і жінок» [5].

Професор З. Мірошник констатує, що: «Соціальні ролі розглядаються у трьох аспектах, взаємозв'язок яких становить рольовий механізм особистості: 1) у соціологічному – як система рольових очікувань; 2) у соціально-психологічному – як реалізація міжособистісної взаємодії; 3) у психологічному – як внутрішня уявна роль, яка не обов'язково реалізується в рольовій поведінці, однак впливає на неї» [15, с. 17].

Міжнародні соціальні проєкти заходять в Україну з метою допомогти та підтримати найуразливіші верстви населення. Особливо багато таких проєктів зараз реалізовується для допомоги саме дитячій категорії.

В цих проєктах використовуються доробки зарубіжного досвіду фахівців і фахівчинь з соціальної роботи. Спеціалісти діляться своїми рекомендаціями і практиками, які дозволяють нам ефективно планувати та впроваджувати роботу в проєкті. Але варто наголосити, що національна система у сфері соціальної роботи має свої значні доробки, як от наприклад, вимоги до особистості соціального педагога, які зазначені в кваліфікаційні характеристики. Наказ № 665 від 01 червня 2013 року декларує: «...стверджувати настановами, згідно принципів загальнолюдської моралі, справедливість, гуманізм, доброту, працелюбство інші добродетності; виховувати повагу до батьків, жінки, культурно-національних, духовних, історичних, цінностей України, дбайливо ставитися до навколишнього середовища; готувати дітей та підлітків до життя в суспільстві на принципах

взаєморозуміння, миру, злагоди, поваги; додержуватися педагогічної етики, вдосконалювати свій фаховий рівень, педагогічну майстерність» [19].

У процесі роботи в проєкті фахівчині та фіхівці надають психосоціальну та освітню підтримку бенефіціарам, проводять заходи, спрямовані на відновлення нормальності життєвих процесів.

І. Размолодчикова авторитетно доводить, що: «До фахівців соціономічної сфери висуваються вимоги, що передбачають не лише наявність сучасних професійних знань та практичних умінь, але й володіння широким спектром особистісних якостей, як-от: емпатія, щирість, відповідальність, комунікабельність, толерантність, уважність до клієнта, здатність до рефлексивного слухання тощо» [27].

А відтак, нам зрозуміло, що лише людина з високою мораллю та людськими чеснотами може обіймати посаду фахівця з соціальної роботи та гідно виконувати свої професійні обов'язки в межах своєї професійної діяльності.

У спеціальній літературі – читаємо: «Професійна діяльність – це діяльність людини за ознакам певної сукупності професійних завдань та обов'язків (робіт), які виконує фахівець» [8].

Якщо ми говоримо про спеціальну професійну підготовку майбутніх фахівців соціономічної сфери, то варто звернути увагу на програму підготовки, в якій чітко зазначено: «Освітньо-професійна програма спрямована на отримання бакалаврами глибоких знань і формування професійних компетентностей у сфері соціально-педагогічної діяльності, а саме: підтримання та надання кваліфікованої допомоги особам, групам людей, громадам з метою розширення або відновлення їх здатності до соціального функціонування; застосування педагогічних, психологічних, соціальних та технологій соціально-педагогічної діяльності в закладах освіти, в реальному суспільстві, в різних соціумах» [20].

Відтак зрозуміло, що виконувати на високому професійному рівні завдання, покладені на фахівців соціономічної сфери в міжнародних проєктах,

спроможні лише фахівці, які мають спеціальну освіту, а саме соціальні педагоги, психологи тощо. Адже найважливішим і найпріоритетнішим напрямом у роботі фахівця соціономічної сфери (соціального педагога) є соціально-педагогічний супровід сімей, що потрапили у складну життєву ситуацію, дітей-сиріт, дітей, які з різних причин, залишилися без батьківської опіки та піклування.

Важливими елементами в роботі фахівця соціономічної сфери є діагностичний та консультативний сегменти соціально-педагогічної роботи, бо і консультування й діагностика – це провідні напрями роботи соціального педагога, як у закладі освіти, так і під час впровадження міжнародного проєкту.

Соціально-педагогічна діяльність фахівця соціономічної сфери у міжнародному проєкті характеризується ще й тим, що фахівець на постійній основі здійснює інформаційне консультування. Він інформує бенефіціарів про можливі шляхи та засоби вирішення різних проблем, з якими клієнти не спроможні впоратися самотійно. Сприяє отриманню благодійної допомоги у вигляді продуктових та гігієнічних наборів, допомагає з оформленням документів, придбанням одягу та взуття, займається перенаправленням до компетентних фахівців та служб.

У процесі консультування фахівець повинен дотримуватися таких правил:

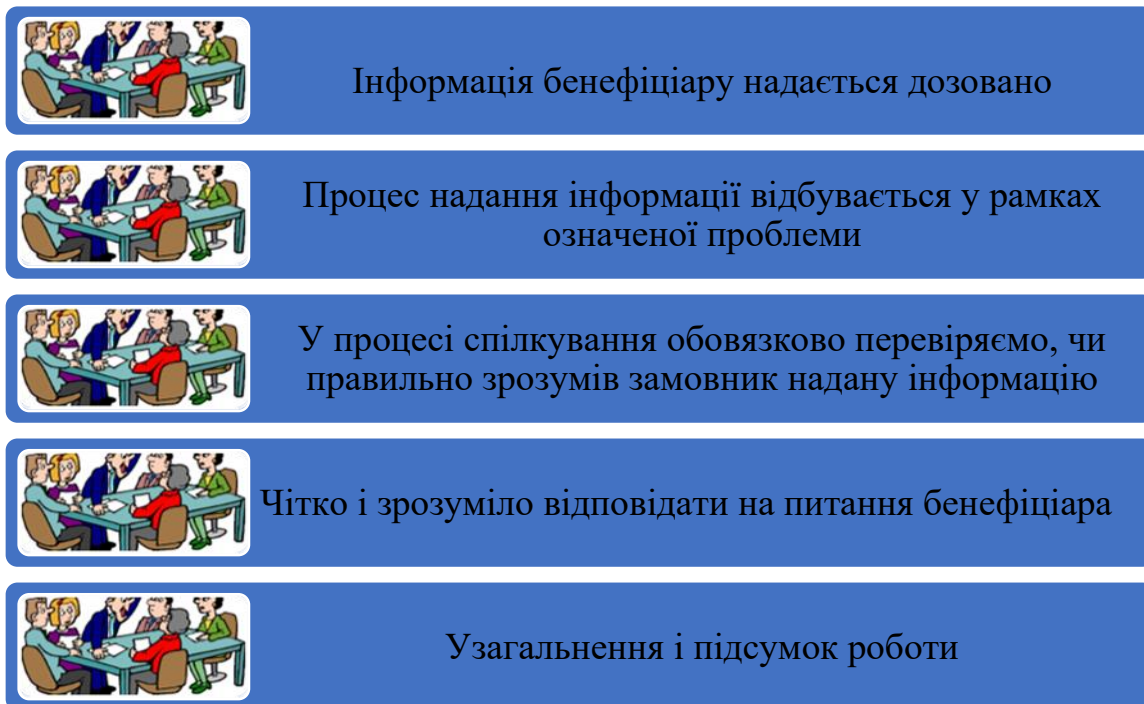

Рис. 3. Правила консультування

1.3. Нормативно-правова база міжнародної проєктної діяльності в соціальній сфері

З того моменту, коли Україна проголосила себе соціальною державою, вона поклала на себе певні зобов'язання перед власним народом та усім світовим співтовариством, щодо забезпечення високих соціальних стандартів життя людей, визнала життя людини найвищою соціальною цінністю.

Міжнародні проєкти спрямовані на вирішення актуальних проблем у соціальній сфері, захисту вразливих верст населення, підвищення якості життя бенефіціарів.

Основою реалізації успішної діяльності проєктів в соціальній сфері є нормативно-правова база, яка визначає діяльність та права і обов'язки учасників, та успішно співпраці на міжнародному рівні та залучення донорів для фінансування таких проєктів.

Держава бере на себе зобов'язання та гарантує забезпечувати основні потреби своїх громадян на правовому рівні, який визначений законом державних стандартів та нормативів. Це, насамперед, стосується сфери соціальних послуг.

Європейський форум Європейського Союзу, що відбувся в 1998 році проголосив включення в соціальний захист:

- соціальної інтеграції;
- охорони здоров'я;
- забезпечення житлом;
- надання соціальних послуг.

Запровадження міжнародних соціальних проєктів прирівнюють до системи соціального обслуговування, оскільки через запровадження соціальних міжнародних проєктів здійснюються заходи, які передбачають сприяння, послуги та підтримку окремим клієнтам чи групам клієнтів з метою покращення умов життя, пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу в суспільстві та надання можливості для повноцінної життєдіяльності.

У спеціальній літературі – читаємо: «Саме діяльність міжнародних соціальних проєктів із надання соціальної допомоги безоплатно, особам, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги здатна пом'якшити складні життєві умови» [3].

Основою врегулювання проєктної діяльності в соціальній сфері є низка нормативно-правових актів – документів, договорів, конвенцій та законів. Основними з яких є :

Конституція України як основний закон держави. Конституція України у розробці й реалізації соціальних проєктів, гарантує нормативно-правову основу для відповідності національним і міжнародним стандартам.

Конституція закріплює принципи соціальної справедливості та державної підтримки категорійним верстам населення, також регламентує основні права і свободи громадян.

Основні положення, якими регламентує свою діяльність соціальна сфера, викладені у Статті 3. У ній закладено основу для соціальних проєктів; вона орієнтована на захист прав та свобод громадян. Тут зазначається, що людина, її життя, здоров'я та гідність, недоторканість та безпека є найголовнішою соціальною цінністю.

У статті 46 визначено право громадян на соціальний захист...у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, старості та інших випадків, які передбачені законом.

Стаття 53 Конституції України визнає право на освіту, що закладає основу для проєктів, і регламентує те що кожна дитина має право на освіту та розвиток, зокрема дітям з категорією вразливості, дітей з інвалідністю, та реалізацію освітніх реформ.

У стаття 24 наголошується на забороні дискримінації за ознаками раси, кольору шкіри, статі, політичних, релігійних переконань. Тим самим дана стаття регламентує правові рамки для розробки інклюзивних проєктів, щоб можливості для всебічного розвитку були однаковими для всіх громадян.

Конституція України гарантує, що Україна виконує всі загально визначені принципи і норми міжнародного права. Це забезпечує правове підґрунтя для залучення міжнародних організацій, таких як ООН, Юнісеф та інші для реалізації соціальних проєктів у межах країни.

Важливим є положення про місцеве самоврядування (стаття 140). Завдяки децентралізації влади громадяни отримали більше можливостей для реалізації соціальних ініціатив. Це дозволяє:

- задіювати ресурси місцевих бюджетів до міжнародних проєктів;
- адаптувати до потреб верст населення конкретної території України;
- посилювати партнерство між громадами, державними органами та міжнародними донорами.

Конституція України забезпечує гарантії соціального захисту, доступу до освіти, рівності можливостей для всіх громадян. Завдяки конституційним принципам має змогу ефективно інтегрувати міжнародний досвід і розвивати

соціальні програми, які орієнтовані на підвищення добробуту населення України [13].

Загальна декларація прав людини є важливим джерелом ідей та принципів для проєктів у соціальній сфері. Вона регламентує права та свободи, які належать людині незалежно від статі, національності, релігії та інших ознак.

Статті які корисні для проєктів в соціальній сфері: Стаття 1. Люди народжуються рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю та повинні діяти у відношенню один до одного в дусі братерства. Підтримка рівності та боротьби з дискримінацією.

Стаття 3. Людина має право на життя та свободу, недоторканості особистості. Розробка індивідуальних планів для забезпечення прав та життя вразливих груп.

Стаття 22. Кожна людина має право на рівень життя, який включає їжу, одяг, житло, медичний догляд і необхідне соціальне обслуговування, який потрібний для здоров'я та добробуту родини. Забезпечує базових потреб людини.

Інтегрування цих принципів у соціальних проєктах забезпечують рівність, враховуючи різноманітних потреб різних груп населення, уникаючи дискримінацію. Гідність що потрібно враховувати і поважити людську гідність. Соціальна справедливість яка забезпечує підтримку категорійних верст населення.

Усі ці принципи допоможуть забезпечити необхідні потреби людей, адже вони сприяють побудові справедливого суспільства, де права кожного є захищеними, а людська гідність – найвищою чеснотою.

Конвенція Міжнародної організації праці (МОП) є доволі важливою для міжнародних стандартів у сфері праці. Особливо важлива для провадження проєктів у соціальній роботі є Конвенція №102 про мінімальні норми соціального забезпечення, які є ключовими для проєктів, спрямована на покращення соціального страхування та пенсійних систем.

У документі «Цілі сталого розвитку ООН» йдеться про 17 цілей, в яких мова йде про подолання бідності, боротьбу з голодом, зміцнення здоров'я, якісну освіту, гендерну рівність, чисту води та належні санітарні умови, відновлювання енергії, гідну працю та економічне зростання, інновації в освіті та науці, відновлення інфраструктури, скорочення нерівностей, сталий розвиток міст та суспільства, відповідальне споживання, боротьба із зміною клімату, збереження морських екосистем, збереження екосистем суходолу, мир та справедливість, партнерство заради стійкого розвитку. Включаючи всі ці цілі проєкту надаються стратегічні цінності, підвищують довіру з боку партнерів, та сприяють покращенню життя людей.

Отже, Нормативно-правова база міжнародної проєктної діяльності в соціальній сфері, є особливо важливою для функціонування діяльності проєктів та виконує ключову роль у створенні та діяльності проєктів. Вона встановлює стандарти та сприяє захисту прав людини та покращенню життєдіяльності людей які потребують допомоги, а саме тих які почуваються незахищеними. Забезпечує соціальні гарантії для виконання соціальних ініціатив, спрямованих для покращення життя.

Висновки до розділу 1

Наукових джерел та власні спостереження дозволяють стверджувати, що сучасний світ широко використовує міжнародні проєкти у всіх сферах діяльності. У соціальній сфері такі проєкти відіграють надзвичайно важливу роль, адже вони спрямовані на подолання бідності, підвищення рівня охорони здоров'я та освіти, захисту прав людей, вирішення соціальних проблем тощо.

У своєму дослідженні ми стверджуємо, що розвиток та існування сучасного суспільства неможливі без міжкультурної комунікації та спільної співпраці фахівців різних сфер та напрямків, зокрема соціальної.

З метою інтеграції до європейського освітнього простору та забезпечення прав і свобод громадян України, сучасні фахівці соціальної

сфери беруть участь у міжнародних проєктах, які сприяють покращенню умов життя українців.

В процесі роботи над міжнародними соціальними проєктами фахівці соціономічної сфери(у нашому випадку – соціальні педагоги) мають змогу надавати психосоціальну та освітню підтримку різним категоріям клієнтів, проводять різноманітні заходи, що спрямовані на відновлення життєвих процесів.

Уся робота із впровадження міжнародних соціальних проєктів регламентується нормативно-правовою базою, яка є основою і визначає діяльність, права та обов'язки учасників; регламентує їх успішну співпрацю із залученням донорів для фінансування міжнародних соціальних проєктів.

РОЗДІЛ 2. ТАКТИКИ ТА ЗАСОБИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В МІЖНАРОДНИХ ПРОЄКТАХ

2.1. Аналіз сучасних тактик організації роботи в міжнародних соціальних проєктах

Перш ніж перейти до висвітлення проблеми даного питання, спробуємо розібратися в використаних дефініціях. Розпочнемо з дефініції «тактика». Дуже широко і найчастіше це слово використовується саме в військовій сфері і трактується як: «Мистецтво по розміщенню військових»[5].

Стосовно нашого дослідження, нам більше імпонує визначення, що: «Тактика це спосіб отримання переваги або успіху, хід коригування, використаний у роботі для досягнення найкращого можливого результату в будь якій діяльності» [17]. Конкретно у нашому випадку мова йде про тактики роботи в міжнародних проєктах.

З латини слово проєкт у прямому сенсі перекладається як кинутий уперед. Але варто наголосити, що в науці не існує єдиного визначення цього терміну. Так Рассел Арчибальд – класик управління проєктами, наголошує, що: «Проект – це комплекс зусиль, що здійснюються з метою отримання конкретних, унікальних результатів у рамках відведеного часу і в межах затвердженого бюджету, який виділяється на оплату ресурсів, що використовуються або споживаються в ході проєкту» [10].

Наукове визначення дефініції проєкт: «Проект – це обмежена в часі, ресурсах вимогах якості, унікальна сукупність процесів, направлена на створення нової цінності» [17].

У залежності від того, в якій сфері реалізуються проєкти, їх поділяють на такі типи: технічні, організаційні та соціальні проєкти.

Технічні проєкти характеризуються створенням нових продуктів; організаційні проєкти вирізняє направленість на створення або ж реорганізацію підприємств та організацій; соціальні проєкти

започатковуються з метою отримання певних соціальних результатів та ефектів.

Залежно від часу, в який проєкти реалізуються, їх поділяють на:

- короткострокові;
- довгострокові.

Стосовно країн організаторів, проєкти поділяють на:

- національні;
- міжнародні.

У нашому випадку, спираючись на сферу професійної діяльності, нас найбільше цікавлять і приваблюють саме соціальні проєкти.

Кожен проєкт має свій життєвий цикл, який передбачає:

- ініціацію;
- планування дій;
- виконання дій;
- контроль;
- моніторинг;
- завершення дій.

Робота над проєктом, його плануванням та впровадженням здійснюється послідовно і лінійно. Це дає можливість виправляти на ранніх етапах впровадження проєкту виявлені недоліки.

Найбільш ефективним, станом на сьогодні, дослідники вважають ітеративний підхід (такий, що повторюється), за якого робота, що виконується в проєкті, безперервно аналізується та коригується.

Переваги ітеративного підходу вважаємо за доцільне представити в таблиці 1.

Табл. 1

Переваги ітеративного підходу

Назва переваги	Сутність переваги
<i>Зниження ризиків</i>	Мінімізація витрат та зниження впливів викликів під час ранніх стадій проєкту
<i>Ефективний зворотній зв'язок</i>	Вдало організований зворотній зв'язок значно збільшує можливість ефективності впровадження проєкту.
<i>Напрями проєкту</i>	Зусилля, в першу чергу, спрямовуються на критично-важливі напрями, а потім на всі останні.
<i>Навантаження учасників проєкту</i>	Завантаження обов'язками учасників проєкту відбувається рівномірно.
<i>Виявлення конфліктів</i>	Виявлення конфліктів на ранніх стадіях запровадження проєкту сприяє ефективній його реалізації.
<i>Використання досвіду</i>	На всіх етапах запровадження проєкту здійснюється ефективне використання накопиченого раніше досвіду.
<i>Систематичне тестування</i>	Протягом впровадження проєкту безперервно здійснюється інтерактивне тестування, яка дозволяє оцінювати успішність проєктної діяльності в цілому.
<i>Оцінювання</i>	Реальне оцінювання стану проєкту унаслідок якого бенефіціар має уявлення про реальний стан справи та впевненість в успішному завершенні проєкту.

Отже, міжнародні проєкти, які заходять в Україну для стабілізації соціальної сфери мають надзвичайно важливий вплив та дають змогу покращити соціальне життя мешканців України.

2.2. Робота фахівця соціальної сфери в міжнародному проєкті: класифікація ті стандартизація

Повномасштабна війна в Україні не завадила, а навпаки посприяла тому, що в країні започатковується велика кількість реформ саме в системі надання соціальних послуг. Ці послуги є важливою складовою, адже Україна прямує шляхом європейської інтеграції, а це означає, що ми повинні в усіх сферах, і в

соціальній зокрема наблизитися до стандартів Європейського Союзу. Бо саме соціальний захист населення сприяє стабілізації стабільності в державі.

У посібнику «Класифікація та стандартизація соціальних послуг: міжнародний та український досвід», читаємо: «Соціальні послуги відіграють ключову роль у забезпеченні добробуту суспільства та сприяють соціальній справедливості, підтримуючи найбільш вразливі групи населення. Ефективність і якість надання соціальних послуг певною мірою залежить від їхньої виразної класифікації (типологізації), що дає змогу краще планувати, організовувати та контролювати процес їхнього надання. Міжнародні підходи до класифікації соціальних послуг базуються на науково обґрунтованих методах і практиках, які вже довели свою ефективність у різних країнах світу» [12, с. 6].

Фахівець соціальної сфери, який здійснює процес надання соціальних послуг керується їх стандартами.

Європейська соціальна мережа провівши дослідження надання соціальних послуг в Європі зазначає, що визначення «соціальні послуги» мають відмінні трактування і позначають:

- соціальне забезпечення;
- соціальний добробут;
- соціальну допомогу;
- соціальну роботу;
- соціальний захист; соціальне піклування;
- соціальний догляд тощо.

Не зважаючи на те, що соціальні послуги мають відмінні трактування, незмінною залишається сутність цієї роботи, яка орієнтована на забезпечення найвищого рівня соціальної допомоги задля соціального захисту громадян, та дозволяє забезпечувати комплексний підхід у задоволенні соціальних проблем тих, хто дійсно потребує допомоги.

Якщо говорити про стандартизацію та класифікацію соціальних послуг, які надає фахівець соціономічної сфери в міжнародних проєктах, то варто

звернути увагу на те, що ці послуги систематизовані та впорядковані, адже вони стосуються різних видів надання соціальної допомоги та розподіляються за певними критеріями та характеристиками, які виконують важливі функції.

Представляємо функції соціальних послуг на рис. 4.

Рис. 4. Функції соціальних послуг

Отже, класифікація соціальних послуг дає нам змогу зрозуміти, що соціальні послуги є одним з ключових елементів забезпечення якісного та ефективного функціонування соціальної сфери, що спрямована на задоволення та підтримку потреб населення з метою забезпечення сталого розвитку українського суспільства.

У спеціальній літературі з соціальної роботи, читаємо: «Класифікатор соціальних послуг – це систематизований перелік соціальних послуг, які

надають громадянам та іншим особам, згрупований за певними критеріями (наприклад, тип послуги, цільова аудиторія, вид діяльності, мета надання та/або інші характеристики)» [12, с. 49].

Відтак стає зрозумілим, що класифікатор соціальних послуг – це варіативний інструмент, який залежить від певних політичних, економічних, історичних та соціальних обставин. Класифікатор соціальних послуг повинен підтримувати прозорість процесу надання соціальної допомоги, він сприяє адаптації послуг у разі зміни соціальних потреб та законодавчих вимог.

Сфера соціальних послуг характеризується розмаїттям послуг, які надають її фахівці. Також вона залежить від багатогранності факторів та компетентності фахівців. Разом з тим, ця робота характеризується динамічністю, яка відображає здатність фахівця забезпечувати індивідуальну допомогу, яка допоможе клієнтові покращити якість життя.

Якість соціальних послуг розглядають за такими аспектами:

- клієнтоцінтрованістю (характеризується тим, що враховують індивідуальні потреби клієнтів, їх життєві ситуації);
- рівноправністю (послуги надаються на рівних умовах та забезпечують справедливість доступності до них);
- дієвістю та рівністю (характеризується тим, настільки надана клієнтові послуга допомогла у досягненні намічених цілей, чи вдалося поліпшити ситуацію?);
- доступністю (здатністю отримувати соціальні послуги незалежно від соціального статусу клієнта, його географічного розташування, тощо);
- реакцією на індивідуальні потреби (визначенням настільки надана послуга є персоналізованою та здатною враховувати унікальність потреб клієнта та його життєві обставини);
- безпеці (у наданні послуг та безпечній підтримці клієнтів);
- етичності (надані послуги повинні відповідати етичним принципам, дотриманні принципів конфіденційності та поваги до прав клієнтів).

Отже, стандартизація дає фахівцям соціономічної сфери чітке визначення та розуміння стандартів якості послуг, які надаються клієнтам у соціальній сфері.

Стандартизація – важливий аспект філософії забезпечення та надання якісних соціальних послуг, а стандарти, в свою чергу, виступають орієнтиром та основою задля оцінки і результативності соціальних послуг.

2.3. Міжкультурна комунікація та її роль в організації роботи фахівця соціальної сфери

У навчальному посібнику «Мова і міжкультурна комунікація», читаємо: «Одним із найважливіших складників життя людини є комунікація. У широкому сенсі це поняття охоплює значно більше, ніж просто обмін інформацією між людьми. До неї належать канали засобів передачі та одержання інформації, де задіяні.... штучний інтелект, комп'ютерні мережі і програми, культурні знаки, космічні реалії тощо» [14, с. 8].

В. Манакін зазначає: «Міжкультурна комунікація – наука, яка вивчає особливості вербального та невербального спілкування людей, що належать до різних національних та лінгвокультурних спільнот» [14, с. 8].

Нас, як фахівців соціономічної сфери, міжкультурна комунікація приваблює з тієї позиції, що її об'єктом виступає спілкування представників різних соціальних прошарків і спільнот. Предметом виступають стереотипи і норми поведінки цих спільнот і груп. І фахівець соціальної роботи повинен уміти налагоджувати взаємодію засобом міжкультурної комунікації.

Мова, по праву, вважається одним із основних засобів комунікації, яку створило людство. Тому вона завжди перебуває в центрі уваги міжкультурної комунікації.

Знання мови, вільне володіння нею – це перший крок в професійній діяльності фахівця соціономічної сфери задля налагодження позитивного

контакту з клієнтом. Адже, у спішне професійне спілкування – призводить до вирішення великої кількості соціальних проблем.

Завданням міжкультурної комунікації фахівця соціономічної сфери, перш за все, виступає формування міжкультурної компетентності, необхідної при спілкуванні з різними етнічними спільнотами, групами, з метою уникнення міжетнічних та міжкультурних конфліктів, а також т встановленням комфортних умов спілкування в різних життєвих ситуаціях.

Надавати якісні соціальні послуги в міжнародних проєктах можливо за умови, якщо фахівець соціономічної сфери має високий професійний рівень міжкультурної комунікації, одним із складників якого є професійне спілкування.

С. Пальчевський зазначає: «У сфері спілкування відбувається засвоєння елементів культури, норм, цінностей, соціальних ролей, які є сутнісними для певних соціальних спільностей на певному історичному етапі. У сфері діяльності опановуються різноманітні види праці, відбувається орієнтація в них, розуміння їхньої суті та сенсу. У сфері самосвідомості формується образ власного «Я», визначаються власні соціальна належність, соціальна роль, система соціальної орієнтації» [23, с. 8].

Культура професійного спілкування виступає необхідною умовою в поліпшенні якості послуг, які надають фахівці соціономічної сфери в міжнародних проєктах.

Зацікавленість у розвитку й вдосконаленні професійного спілкування фахівців соціономічної сфери значно зростає із впровадженням міжнародних соціальних проєктів.

Міжкультурна комунікація як і культура професійного спілкування фахівців соціономічної сфери виступає пріоритетним напрямом під час роботи в міжнародних проєктах, адже демонструє високі стандарти їх професійної компетентності.

Нам імponує думка О. Карпенко, яка зазначає, що: «Застосування компетентнісного підходу фахівця сфери послуг має передбачати створення

оптимальних психолого-педагогічних умов щодо формування професійного мислення, спрямованого на адаптацію особистості до сучасних соціально-економічних реалій, за яких формуються комунікативні здібності, здатність до відкритого спілкування, налагодження міжособистісних стосунків» [11].

І. Размолодчикова зазначає, що: «Основною структурною одиницею аналізу міжособистісного спілкування є не окрема людина, а взаємозв'язок, взаємодія людей, що вступають у спілкування. Будучи одним із найважливіших боків життєдіяльності, спілкування відіграє велику роль у формуванні і розвитку людини» [27].

У наукових джерелах професійне спілкування визначають як: «Сукупність комунікативних якостей і навичок, властивих професіоналу. Професіонал розглядається у цьому разі як людина, яка має певний професійний досвід спілкування з клієнтами і відповідає вимогам професійних стандартів» [27].

Н. Бутенко авторитетно доводить, що: «Професійне спілкування характеризується поліфункціональністю і має такі основні три функції як:

- комунікативна (культура мовлення і слухання);
- інтерактивна (вміння будувати відносини з будь-яким партнером, домагатися ефективної взаємодії на основі спільних інтересів);
- перцептивна (уміння об'єктивно сприймати і правильно розуміти партнерів по спілкуванню)» [4, с. 276].

Стратегія побудови стосунків між фахівцем і клієнтом у міжнародних проєктах характеризується побудовою стратегії взаємодії. І настільки ефективно і професійно фахівець соціономічної сфери зможе побудувати ці стосунки, настільки ефективною і буде взаємодії і результат діяльності. Особливо це стосується тих проєктів, у яких увагу спрямовано на дітей (ЮНІСЕФ) та людей похилого віку (IMS). Адже у процесі взаємодії фахівець, який надає соціальні послуги бере до уваги не лише власні потреби, а й потреби, мотиви, установки клієнта, якому ці послуги надаються.

У процесі такої діяльності важливими виступають:

- ідентифікація;
- рефлексія;
- емпатія.

У науковій літературі, читаємо: «Ідентифікація – спосіб розуміння іншої людини через уподібнення себе їй: припущення про внутрішній стан партнера по спілкуванню будується на основі спроби поставити його на своє місце» [8].

Філософський словник дає таке визначення: «Рефлексія – філософський метод, за якого об'єктом пізнання може бути сам спосіб пізнання, чи знання, думка, вчинок. Рефлексія – унікальна здатність людської свідомості в процесі сприйняття діяльності сприймати й себе саму...» [35].

Понятійно-термінологічний словник трактує емпатію як: «Особливий спосіб розуміння іншої людини. Проте тут мається на увазі не стільки раціональне осмислення проблеми іншої людини, скільки емоційне проникнення в її внутрішній світ, її почуття, очікування і прагнення [29, с. 87].

Якщо ми зосереджуємо свою увагу на міжкультурній комунікації професійного спілкування фахівця соціономічної сфери під час роботи в міжнародних проєктах, то варто зазначати, що така комунікація сприяє неупередженому сприйняттю клієнта, розуміння того, що він очікує від даного проєкту.

А відтак важливим аспектом розвитку міжкультурної комунікації виступає вміння рефлексивного й нерефлексивного слухання.

На нашу думку, фахівцеві соціономічної сфери вкрай необхідно володіти прийомами невербального спілкування, яке виражається через комплекс жестів, пози, міміки, які можуть багато розповісти про емоційно-психологічний стан клієнта.

Нам імponує думка О. Безпалько, яка зазначає: «Суттєвим показником культури професійного спілкування фахівця соціально-педагогічної сфери, є здатність гнучко змінювати позицію залежно від виробничої ситуації і поставленої мети. Важливим показником професійної культури фахівця є його конфліктна компетентність. Вона характеризує здатність продуктивно

розв'язувати конфлікти, що виникають у діловому спілкуванні, вміння вибирати оптимальну стратегію поведінки в конфліктній ситуації» [2].

Отже, міжкультурна комунікація у професійній діяльності фахівця соціономічної сфери під час роботи в міжнародних проєктах характеризується: умінням налагоджувати комунікацію з клієнтом; враховувати його етнічну та релігійну приналежність; обирати найбільш доцільні стилі та способи спілкування, аби не зашкодити клієнту; керуватися найбільш оптимальними стратегіями поведінки; обирати ефективні способи вирішення конфліктів.

2.4. Виклики та шляхи їх подолання в організації роботи фахівця соціальної сфери в міжнародних проєктах

У посібнику «Спільно», який є обов'язковим для ознайомлення фахівцями, що працюють в проєкті, зазначено: «Дитячі точки СПІЛЬНО – це дружні до дітей простори, створені ЮНІСЕФ в Україні в межах реагування на гуманітарну кризу, яка посилилась в лютому 2022 року у зв'язку з війною. Згідно з Мінімальними стандартами захисту дітей у гуманітарній діяльності, термін «дружній до дітей простір» означає безпечний простір, де спільноти створюють сприятливе середовище, у якому діти мають доступ до вільної та структурованої гри, відпочинку, дозвілля та навчання» [33, с. 16].

Далі читаємо: «Проєкт реалізує (назва ГО) у рамках СПІЛЬНО – програми Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) для підтримки сімей з дітьми, які постраждали від війни. Програма СПІЛЬНО об'єднує зусилля ЮНІСЕФ з урядом, місцевими органами влади, громадським сектором та бізнес-партнерами заради кожної дитини в Україні» [33, с. 16].

Робота в проєкті ЮНІСЕФ спільно в «Відповідальними громадянами» з надання психосоціальної підтримки дітям, що постраждали від війни спрямована на стабілізацію емоційного стану, опрацювання відчуттів, що виникають у дітей, внаслідок травмівних подій.

В проєкті ми працюємо над тим, аби допомогти дітям, які переживають зміни. Адже дітям дуже часто бракує слів і життєвого досвіду аби передати свій стан, і тут на допомогу приходять фахівці – майбутні соціальні педагоги, які в міжнародних проєктах обіймають посади кейс-менеджерів, психологів, арт-терапевтів, фахівців соціальної роботи в мобільних бригадах тощо.

Під час роботи в Просторах дружніх до дитини ми допомагаємо дітям розслаблятися, вчимо їх контролювати власні негативні думки, працюємо над стабілізацією їх емоційно-вольової сфери.

На заняттях з психологом і арт-терапевтом діти можуть проговорювати та малювати неприємні моменти, пов'язані з війною.

Простір це місце, де вислухають і допоможуть кожному.

Тут ми привчаємо дітей до рутин: наприклад, обов'язкового денного сну, своєчасного прийому їжі, необхідності ігрової діяльності, бо гра – це провідна діяльність дитини.

Наш простір це місце, де ми приділяємо максимум уваги кожній дитині. Даємо їй зрозуміти, що її життя з приходом у простір буде з кожним днем змінюватися на краще. Тут здатні її вислухати, розрадити, допомогти.

У просторі дружньому до дітей фахівці та фахівчині надають психосоціальну та освітню підтримки. Ми проводимо заходи, які допомагають дітям відновлювати відчуття нормальних та безперервних життєвих процесів.

Наші простори розміщено в закладах освіти, вони функціонують в бібліотеках, будинках культури і відпочинку, поліклініках, центрах соціальних служб, громадах тощо.

У просторах приймають дітей різновікових груп від 3-х до 15 років. Відтак стає зрозумілим, що наші простори доступні для дітей та молоді, і в них створено відповідні безпечні умови для навчання та розвитку.

В Просторах дружніх до дитини дотримуються основних принципів, які ми вважаємо за доречне, представити на рисунку 3.

Основні принципи діяльності

Просторів дружніх до дитини

Рис. 3. Основні принципи діяльності Просторів дружніх до дитини

Докладніше зупинимося на визначенні кожного принципу.

Принцип безпечного середовища, дотримання прав дитини та її захист передбачає, що у процесі створення простору ми враховуємо питання безпеки (наявність та доступність бомбосховища), дотримання правил безпеки тощо.

Головний принцип роботи у Просторі дружньому до дитини «Не нашкодь!».

Принцип недискримінації та інклюзивності передбачає впровадження інклюзивного та недискримінаційного підходів, які гарантують, всім дітям, незалежно від соціального статусу, статі, здібностей, етнічної приналежності, національності, культури, мови, релігії, сексуальної орієнтації рівного доступу

до точки надання послуг. У Просторі ми з повагою та терпінням відносимося до проявів інакшості (різноманіття).

У нашому Просторі всі діти мають право вибору – свободу, під час обрання видів діяльності. Вони самі вирішують в яких заходах брати участь, та о котрій годині приходити в Простір.

Середовище Простору є корисним та сприяє розвитку дітей різних вікових груп. Адже;

- у просторі дітям пропонуються найрізноманітніші структуровані ігри;
- простір допомагає кожній дитині розвивати корисні життєві навички;
- у просторі кожного дня проводяться розважальні заходи;
- простір сприяє зменшенню впливів надзвичайних ситуацій;
- сприяє заохоченню дітей до позитивної соціалізації;
- значно зменшує загрозу психосоціального впливу;
- сприяє поновленню відчуття порядку та рутин в житті дитини.

Стосовно підбору персоналу для роботи в точках СПІЛЬНО, зазначено: «Весь персонал, який бере участь у роботі дитячих точок СПІЛЬНО, повинен пройти навчання принципам захисту дітей та знати про мінімальний пакет послуг, які надають точки» [33, с. 16].

Найскладнішими викликами, з якими стикається фахівець соціальної сфери, працюючи на просторі є:

- 1) неможливість впровадження запланованих дій та заходів через постійні сигнали тривоги і необхідність спускатися в укриття;
- 2) змінюваність умов праці основних бенефіціарів та їх частота;
- 3) наявність на просторі під час заняття декількох дітей з особливостями психофізичного розвитку (осіб з інвалідністю, дітей, які мають порушення опорно-рухового апарату, дітей з інтелектуальними, фізичними, поведінковими або сенсорними порушеннями);

- 4) навички швидкого одягання у дітей різних вікових груп, які заважають швидко спуститися у сховище під час масованих обстрілів;
- 5) умови невизначеності, спричинені повномасштабною війною.

Висновки до розділу 2

Здійснивши аналіз сучасних тактик, які використовує фахівець соціальної сфери в міжнародних проєктах, можемо зазначити наступне.

Дефініція «тактика» найчастіше використовується саме у сфері військовослужбовців.

У нашому дослідження дана дефініція використовується як спосіб досягнення найкращого результату та коригування певних дій.

У процесі дослідження ми дійшли висновку, що міжкультурна комунікація є одним із найважливіших чинників, за допомогою якого фахівець соціальної сфери налагоджує комунікацію.

Для фахівців соціономічної сфери міжкультурна комунікацію виступає об'єктом спілкування між різними прошарками населення і допомагає досягти поставленої мети.

Перед фахівцями соціально-педагогічної сфери, які працюють у міжнародних проєктах постійно стають виклики, які потребують вирішення. Основними з них є: праця в умовах невизначеності; уміння підлаштовуватися під несприятливі обставини; часта зміна умов праці основними бенефіціарами тощо.

ВИСНОВКИ

Війна в Україні спричинена російською федерацією стала викликом для всіх громадян і особливо для спеціалістів соціономічної сфери. Велика кількість людей втратили рідні домівки, житло, майно, документи, елементарні засоби для існування, змінили місце проживання, або ж залишилися на території підконтрольній окупантам, де ведуться активні бойові дії.

З початку повномасштабного вторгнення велика кількість громадян України перебувають у складних життєвих обставинах і потребують психосоціальної підтримки, оскільки самі не зможуть подолати ті обставини, в яких опинилися.

Міжнародні соціальні проєкти дозволяють надавати соціальні послуги, які на елементарному базовому рівні забезпечують соціальний захист населення. Вони спрямовані на подолання та мінімізацію складних життєвих обставин.

Робота фахівця соціономічної сфери в міжнародному проєкті дозволяє йому забезпечувати індивідуальні потреби найрізноманітніших верств населення, від новонароджених дітей, до громадян похилого віку.

Особлива увага під час впровадження соціальних проєктів звертається на дітей та людей з особливостями психофізичного розвитку.

Послуги, які надає фахівець соціономічної сфери у міжнародному проєкті: консультування; навчання; сприяння в отриманні освітніх послуг; інформування; представництво інтересів; натуральна допомога; кризове втручання; надання гуманітарної допомоги; фінансова підтримка, регулярні зустрічі; відвідування бенефіціарів з метою моніторингу, психологічна підтримка; формування та розвиток соціальних навичок; допомога у відновленні родинних та суспільно-корисних зв'язків тощо.

З метою ширшого інформування про власну діяльність, фахівці соціономічної сфери працюючи в міжнародних соціальних проєктах

інформують бенефіціарів засобом сучасних каналів комунікації, якими є смс-інформування, друкована продукція, телефонні гарячі лінії, мобільні додатки, соціальні мережі, телефони довіри тощо.

У процесі роботи в проєкті соціальні послуги, які надає фахівець соціальної сфери спрямовані на профілактику, подолання та/або мінімізацію ризиків та наслідків СЖО, в які потрапила особа або родина.

У процесі впровадження міжнародних соціальних проєктів фахівець дотримується певних принципів, а саме:

- забезпечує бенефіціарів об'єктивною інформацією;
- інформацію подає своєчасно та доступно;
- у своїй діяльності враховує потреби різних соціальних груп;
- сприяє дотриманню ключових ідей проєкту;
- на точках, де впроваджується проєкт дотримуються універсального дизайну;
- діє згідно принципу толерантності;
- застосовує процес двосторонньої комунікації (передача інформації – зворотній зв'язок);
- використовує позитивну лексику;
- застосовує міжвідомчий підхід під час збору та поширення інформації.

Отже, тактика та засоби організації роботи фахівця соціальної сфери в міжнародних проєктах вимагають від нього постійного самовдосконалення та підвищення професійного рівня. А робота в міжнародних проєктах дозволяє надавати якісні соціальні послуги на рівні європейських стандартів та вимог.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В. Управління проєктами: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2019. 231 с.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 208 с.
3. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні /Н.Б. Болотіна. Київ: Знання, 2005. 381 с.
4. Бутенко Н.Ю. Комунікативні процеси у навчанні: підручник. К.: КНЕУ, 2004. 383 с.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови /Укл. і голов. ред. В.Т. Бусел. К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.
6. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. К.: Либідь, 1997. – 376 с.
7. Golovakha, E., Ivashchenko-Stadnik, K., Mikheieva, O., & Sereda, V. (2024). The changing dynamics of the national-civic identity in Ukraine. In B. Madlovics & B. Magyar (Eds.), *Ukraine's patronal democracy and the Russian invasion: The Russia-Ukraine war, Volume One* (pp. 297–330). CEU Press
8. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. – 2-ге видання / За заг. ред. проф. І.Д. Зверєвої. Київ, Сімферополь: Універсум, 2013. 536 с.
9. Єрмаков І.Г. На шляху до школи життєвої компетентності: проєктний підхід // Метод проєктів: традиції, життєві результати. К.: Департамент, 2003. С. 15-16.
10. Зверєва І.Д. Соціальна педагогіка: теорія і технології: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2021. 316 с.
11. Карпенко О.Г. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників в умовах університетської освіти: науково-методичний та організаційно-технологічний аспекти: монографія. К.: Коло, 2018.
12. Класифікація та стандартизація соціальних послуг: міжнародний та український досвід. Аналітичний матеріал. Київ, 2024, 274 с.

13. Конституція України.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

14. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. / В. М. Манакін. К. : ВЦ «Академія», 2012. 288 с.

15. Мірошник З.М. Методи дослідження рольової структури особистості вчителя : навчально-методичний посібник : МОН України – Кривий Ріг : Вид. Р.А. Козлов, 2013. 152 с.

16. Minich, R. (2023). Social cohesion in Ukraine: Part 1 trends based on ReSCORE 2023 and SCORE 2021 indices. <https://api.s>

17. Михайловська О. В. Операційний менеджмент //Управління проектами. Архів оригіналу за 3 листопада 2012. Процитовано 23 грудня 2012.

18. Ноздріна Л.В., Ящук В.І., Полотай О.І. Управління проектами: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2020. 432 с.

19. Наказ № 665 Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти.

20. Освітньо-професійна програма Соціальна робота. Кривий Ріг – 2021.

21. Офіс Президента України. (2024). Володимир Зеленський представив План внутрішньої стійкості України. <https://www.president.gov.ua/news/volodimir>

22. Поліщук В.А. Теорія і методика професійної підготовки соціальних педагогів в умовах неперервної освіти: монографія. Тернопіль: ТНПУ, 2020.

23. Пальчевський С. С. Соціальна педагогіка: Навчальний посібник К.: Кондор, 2005. 560с.

24. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії [Електронний ресурс] : Закон України від 5 жовтня 2000 року № 2017-III. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>

25. Про організацію надання соціальних послуг[Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 587. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#n10>
26. Про соціальні послуги [Електронний ресурс] : Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
27. Размолодчикова І.В. Структурні компоненти культури педагогічного спілкування майбутнього фахівця соціально-педагогічної сфери // І Міжнародна науково-практична конференція. Ліверпуль 07-09 вересня 2023 р. С. 149-159.
28. Рач В.А., Россошанська О.В., Медведєва О.М. Управління проєктами: практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку: навч. посіб. К.: К.І.С., 2021. 276 с.
29. Соціальна робота/Соціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник. К., 1994. С.87.
30. Соціальна згуртованість в Україні: тенденції за даними досліджень RESCORE 2024 в порівнянні RESCORE 2023 та SKORE 2021.
31. Спільно до нових послуг. Керівництво із впровадження соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. Частина 2. Ведення випадку та міжвідомча взаємодія. Посібник / Дащаківська О.Ю., Стельмах С.С., Максименко К.М. Київ, 2021. 72 с.
32. Тарасюк Г.М. Управління проєктами: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Каравела, 2018. 320 с.
33. Точки СПІЛЬНО. Організація діяльності дитячих просторів в Україні. Методичний посібник. Київ, 2024, 152 с.
34. Цілі сталого розвитку ООН (<https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>).
35. Філософський енциклопедичний словник / За ред. В.І. Шинкарука. К.: Абрис, 2002. 742 с.